

[Statsministeren]

Det er en meget omfattende og vanskelig opgave, som besværliggøres af de stadig tilbagevendende prisstigningsbølger, vi er udsat for. Det kræver indgreb, når regningen skal betales, og de vil berøre hver enkelt af os i samfundet.

I 1979 havde vi et betalingsbalanceunderskud på ca. 16 mia kr. Selv om ledigheden blev formindsket med 44.000 fra 1978 til 1979, var der dog i 1979 stadig 140.000, som var uden arbejde. I løbet af 1979 og i begyndelsen af 1980 er der sket så voldsomme ydre ændringer, først og fremmest som følge af stigningen i oliepriserne, at vi må regne med, at både underskuddet på betalingsbalancen og ledigheden vil blive større i 1980 end i 1979.

Det er ikke forsvarligt at lade stå til over for denne udvikling. Derfor må vi så effektivt som muligt gribe ind over for udviklingen. De beslutninger, der blev truffet i december sidste år, og det oplæg, som regeringen kom med i april i år, og som førte til et firpartiforlig den 5. maj, er et klart udtryk for, at regeringen ikke agter at lade denne udvikling fortsætte. På den anden side er det ikke forsvarligt at foretage så voldsomme og hurtigt virkende indgreb, at olieprisernes virkning på betalingsbalancen neutraliseres fra det ene år til det andet.

Det er blevet sagt, at vi ikke kan spare os ud af krisen; vi skal producere os ud af den. Men det rigtige er, at vi både skal spare og producere. Skal vore problemer løses på en måde, der tilgodeser hensynet både til betalingsbalancen, til beskæftigelsen og til erhvervslivet, må en omkostningsdæmpende og erhvervsfremmende politik være et centralt led i indgrebene. Men indgreb af den karakter har ikke øjeblikkelig virkning på betalingsbalancen. De virker først i løbet af 2-3 år. Derfor bliver vi – som jeg sagde det før – nødt til at bruge begge fremgangsmåder, både at spare og at producere.

I det omfang det er nødvendigt at opnå en hurtig forbedring af betalingsbalancen, er vi derfor nødt til at anvende finanspolitiske midler enten i form af betydelige besparelser på de offentlige budgetter eller i form af øgede skatter og afgifter. Som det fremgik af regeringens oplæg i december og igen i oplægget af april i år, mener vi, det er nødvendigt i et vist omfang at anvende disse finanspolitiske midler, men vi er nødt til at afveje

omfanget af de finanspolitiske midler over for virkningerne på beskæftigelsen og på erhvervslivet.

I den politik, der er gennemført i løbet af indeværende samling, har besparelserne både på de statslige og på de kommunale budgetter spillet en ganske betydelig rolle. Hvis der gennemføres personalebesparelser i den offentlige sektor, og hvis den arbejdskraft, der spares, ikke hurtigt kan overføres til eksporterhvervene eller de erhverv, der konkurrerer med importen, forøger vi arbejdsløsheden. Virkningerne af personalebesparelser kan derfor blive meget små både på betalingsbalancen og på statsfinanserne. Det har regeringen lagt vægt på ved tilrettelæggelsen af besparelserne.

I det hele er vi nødt til at erkende, at både besparelser og nye skatter og afgifter også rammer den indenlandske produktion og beskæftigelsen. Det er derfor afgørende, at omfanget af de finanspolitiske indgreb afpasses sådan, at de i et vist omfang løber parallelt med, at styrkelsen af erhvervslivets konkurrenceevne begynder at virke i eksporterhvervene.

Der er nogle, der har sagt, at vi ikke har grebet hårdt nok ind. Andre hævder, at vi har grebet for hårdt ind, så befolkningsgrupper er kommet i klemme. Jeg mener, at sandheden er, at vi er gået så langt, som det overhovedet er forsvarligt af hensyn til produktion og beskæftigelse, og vi har ikke gjort det hårdere, end det har været nødvendigt.

I forbindelse med besparelserne vil jeg gerne understrege, at når vi i 1981 har reduceret statens og kommunernes budgetterede udgifter med 8 mia kr., har det ikke kunnet lade sig gøre uden at inddrage bogstavelig talt alle områder. Det har således været nødvendigt også at gennemføre betydelige besparelser på det sociale og det sundhedsmæssige område. Ved fastlæggelsen af besparelserne på de sociale budgetter har det været et afgørende synspunkt for regeringen, at de svagest stillede ikke måtte rammes. Vi har derfor lagt vægt på at finde besparelserne på socialbudgetterne, så de er kommet til at berøre de personer, der bedst kunne tåle en vis begrænsning.

Jeg vil gerne indskyde den bemærkning, at når der er partier her i salen, som gang på gang taler om, at det er nødvendigt at skære ned på det, de kalder de svulmende sociale